

Posudek na diplomovou práci

Posudek oponenta diplomové práce

„Vybrané psychosociální determinanty ovlivňující úspěšnost výkonu alternativního trestu,“

kteřou předkládá Renata Stojkovová

Alternativní tresty jsou již v současné době důležitým doplňkem palety trestů ukládaných českým právním systémem. Přesto má jejich ukládání důležitá specifika – možnosti a omezení, která jsou průběžně řešena.

Autorka zpracovává materiál diplomové práce z pozice vlastní asi šestileté zkušenosti probačního pracovníka. V rámci mezioborového přístupu si klade za cíl přispět svými poznatky k efektivnějšímu ukládání alternativních trestů (specificky alternativního trestu obecně prospěšných prací).

Teoretickým východiskem autorky je důraz na důležitost rané výchovy dítěte a sociální učení. V úvodu se zabývá trestem a jeho funkcí v kontextu morálního vývoje, věnuje se dalším důležitým konceptům, jako je pocit viny. Od obecnějších předpokladů postupuje k funkci trestu z forenzního hlediska, zabývá se jeho smyslem – jak jej specifikuje retributivní a restorativní přístup.

Dále se věnuje podrobněji alternativním trestům, přibližuje jejich zásady a cíle, specificky se pak věnuje trestu obecně prospěšných prací, za jakých okolností je ukládán. Nastiňuje známé příčiny nízké účinnosti trestu obecně prospěšných prací, z tohoto hlediska se zabývá i rolí pracovní motivace.

Samostatný prostor dostává téma predikce nápravy odsouzeného, přehled relevantních rizikových faktorů. Autorka vybírá základní kritéria pro hodnocení možností nápravy pachatele v rámci vlastní práce s kazuistikami – sebepojetí, postoj k trestnému činu a trestu, a motivace ke změně maladaptivních forem chování.

Ve druhé části nejdříve autorka charakterizuje klientelu střediska Probační a mediační služby Kolín a pak se věnuje šesti kazuistickým studiím - charakteristikám 3 úspěšných a 3 neúspěšných realizací trestu obecně prospěšných prací v rámci střediska. K získání informací využívá anamnestických dat ze spisů klientů, rozhovoru, pozorování a vybraných postupů – koláč radosti a starosti, osa života. Kazuistiky jsou vhodně strukturovány – zahrnují popis aktuálního kriminálního jednání, charakteristiku spolupráce s pracovníci PMS, informace z rodinné anamnézy, vzdělání, zaměstnání, abusu. Tyto poznatky doplňuje autorka hodnocením 3 zvolených klíčových charakteristik pro možnost nápravy pachatele.

V závěrečné části ještě shrnuje některé podobnosti a odlišnosti úspěšných a neúspěšných klientů s vhodnými hypotézami ohledně možností pro další praxi pracovníka.

Mezi dílčí, avšak zajímavé postřehy z jedné z kazuistik patří např. zjištění, že jeden z odsouzených vnímal trest obecně prospěšných prací jako mírnou variantu potrestání a tato informace měla zpětně zmírňující vliv na posouzení vlastního spáchaného trestného činu (ublížení na zdraví). Autorka se zjištěním dále pracuje ve svých doporučeních pro praxi s důrazem na komunikaci o postojích k trestu před jeho uložením.

Autorce se daří skloubit vyváženě jednotlivé pohledy na problematiku. Text je čtivý, přehledně a smysluplně strukturovaný. Autorka získává relevantní informace z jednotlivých případových studií, kvalitně a při tom přiměřeně s nimi pracuje. Získané poznatky prezentuje

v souvisejícím kontextu. Vybraná zjištění dopracovává k návrhům konkrétních postupů, doporučení. Čerpá z odpovídající literatury.

Na závěr otázky:

Který z prediktorů nápravy vnímá autorka osobně ve své práci jako nejdůležitější?

Se kterými motivačními postupy má autorka ze své činnosti praktické zkušenosti, které se osvědčily?

Renata Stojkovová předložila práci, která splňuje všechny požadavky kladené na diplomovou práci. Doporučuji, aby se stala předmětem obhajoby na katedře psychologie UK FF v Praze.

Praha 10. 5. 2007

PhDr. Hedvika Boukalová,
Hedvika Boukalová